

УДК 746:687.1

ЗАСТОСУВАННЯ АСИМЕТРІЇ В ДИЗАЙНІ ЖІНОЧИХ БЛУЗОК

КОЛОСНІЧЕНКО Марина, ГОЛОВЧАНСЬКА Євгенія,
ВЕРШИНІНА Катерина, РЯБІНОВА Ірина
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ,
Україна

yevgolovchanska@gmail.com

Застосування засобів композиції є невід'ємною частиною дизайну як костюму загалом, так і окремих предметів одягу. Визначено, що однією з найголовніших ознак композиції для створення художньої рівноваги виробів є симетрія-асиметрія. В статті розглянуто еволюцію дизайну блузок з позиції застосування симетрії-асиметрії протягом кінця ХІХ – початку ХХІ століть. Проведено кількісний аналіз розповсюдженості моделей з різними варіантами реалізації симетрії.

Ключові слова: композиційні засоби, симетрія, асиметрія, дизайн, блузки.

ВСТУП

Створення гармонійного і цілісного костюму як продукту дизайну неможливе без застосування засобів композиції. Саме композиція вивчає загальні внутрішні закономірності будови форм у мистецтві, а також конкретні засоби досягнення їх цілісності і єдності зі змістом. Композиція базується на законах тектоніки, будови об'ємно-просторової форми, розміщенні і взаємозв'язках об'ємів і внутрішніх елементів форми [1]. Особливості застосування засобів і закономірностей композиції в дизайні костюму розглядалися у працях Пармона Ф.М. [1], Козлової Т.В. [2], Бердник Т.О. [3], Степучева Р.А. [4]. У роботі Лагоди О.М. [5] розглянуто художньо-образні особливості костюма в дизайні одягу кінця ХХ століття. Універсальність і необхідність застосування законів композиції підтверджується дослідженнями науковців щодо художньо-композиційного формоутворення корпоративного одягу «Укрзалізниці» [6]. Вибір композиційного рішення одягу може здійснюватися і з урахуванням психологічних характеристик споживачів [7].

Художня рівновага статичних і динамічних об'єктів дизайну досягається застосуванням таких властивостей композиції як симетрія і асиметрія. У роботі [8] розглянуто принципи формоутворення і трансформації одягу з застосуванням засобів композиції та виокремлено три варіанти симетрії в організації форми: дзеркальну, симетрію подібності і поворотну (радіальну). Петушковою Г.И. розглянуто елементи симетрії модного жіночого одягу, надано класифікацію елементів симетрії форми

костюма [9]. Таким чином, можна стверджувати, що одним із найважливіших характеристик дизайну форми одягу є симетрія-асиметрія.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Усі засоби і властивості композиції передусім розглядають в контексті костюма, який складається з різних елементів – одягу, взуття, аксесуарів. Композиційні рішення кожного окремого предмету одягу впливають на сприйняття як окремого виробу, так і костюму в цілому. Сучасний жіночий костюм може складатися з різних елементів одягу – куртки, жакету, блузки, джемпера, спідниці, брюк, шортів тощо. Завдяки великій різноманітності матеріалів, композиційних і стильових рішень блузки присутні в діловому, побутовому і святковому гардеробах, вони є одним із обов'язкових елементів одягу сучасної жінки незалежно від стилю життя. Тому завданням даної роботи є дослідження еволюції застосування симетрії-асиметрії в дизайні жіночих блузок промислового виробництва з кінця XIX до початку XXI століть.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Протягом тисячоліть сорочка, а пізніше блузка, була щоденним, побутовим натільним одягом, який переважно асоціювався з селянами і простолюдинами. Розвиток науки і техніки, а також зміна ролі жінки в суспільстві у другій половині XIX століття зумовили трансформацію блузок у необхідний і модний елемент гардеробу. Блузки стали обов'язковою частиною робочого одягу, костюмів для прогулянок, занять спортом і навіть вечірньої моди. Велика кількість ситуацій використання жіночих блузок зумовило широке різноманіття їх дизайну.

Дослідження було здійснено на основі зібраної авторами статті колекції зображень блузок, починаючи з 1890-х і до 2020-х років, яка налічує понад 1500 моделей. Аналіз моделей жіночих блузок дозволив виявити, що протягом зазначеного періоду переважали моделі з симетричною організацією форми відносно сагітальної (ліва-права) і горизонтальної (верхня-нижня) площин. Загальна форма блузок у фронтальній площині починаючи з XX ст. залишалася симетричною, незважаючи на розташування оздоблення, часом об'ємного, на деталях пілочок (переду), рідше на деталях спинки. Подальший аналіз композиційного устрою жіночих блузок дозволив виявити 5 варіантів реалізації асиметрії відносно сагітальної площини:

- варіант 1 – деталі асиметричної форми;
- варіант 2 – деталі, які частково перекривають одна одну (запах);
- варіант 3 – різне конструктивне рішення симетричних деталей;
- варіант 4 – асиметричне розташування конструктивно-декоративних і декоративних елементів;
- варіант 5 – застосування на симетричних деталях різного напрямку рисунку, різних видів рисунку або кольорового рішення.

Приклади реалізації варіантів асиметрії надано на рисунку 1. Кількісний аналіз розповсюдженості моделей з різними варіантами реалізації симетрії з кінця XIX до початку XXI століть надано у таблиці 1.

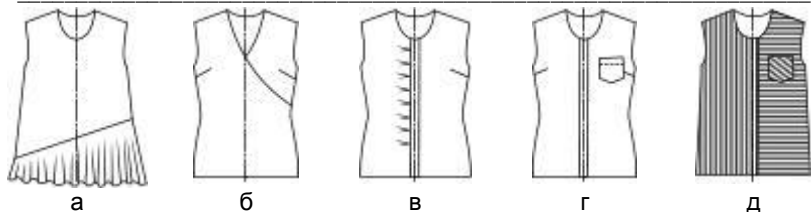

Рис.1. Варіанти реалізації асиметрії відносно сагітальної площини в дизайні блузок: а – варіант 1; б – варіант 2; в – варіант 3; г – варіант 4; д – варіант 5

Таблиця 1 - Кількісний аналіз розповсюдженості моделей з різними варіантами реалізації симетрії, 1890-2020 рр.

Роки	Всього, од	Кількісний розподіл по варіантах реалізації асиметрії в сагітальній площині, %					Кількість моделей з асиметрією, %
		1	2	3	4	5	
1890-1910	41	-	-	-	-	-	0
1920	87	-	-	-	8,0	-	8,0
1930	70	5,7			5,7		11,4
1940	79	-	1,3	-	7,5	-	8,8
1950	94	-	-	-	3,3	-	3,2
1960	100	3	-	-	2	-	5,0
1970	76	-	-	-	1,3	-	1,3
1980	86	9,3	-	-	-	-	9,3
1990	72	4,2	-	-	6,9	1,4	12,5
2000	352	2	4,2	0,5	3,7	-	10,4
2010	370	1	1,7	1	2,3	0,5	6,4
2020	122	2	0,8	1,6	3	3,5	10,9

Як видно з таблиці 1, з кінця ХІХ до початку ХХІ століть в дизайні блузок значно переважає симетрія. Для створення асиметрії найчастіше використовують варіант 4 – асиметричне розташування конструктивно-декоративних і декоративних елементів, і варіант 1 – деталі асиметричної форми. З початку ХХІ ст. збільшилася не лише загальна кількість моделей з асиметрією, але й присутні одночасно всі п'ять варіантів її реалізації. З 2010-х спостерігається поєднання в одній моделі двох варіантів асиметрії в сагітальній площині, а також поява моделей з асиметрією у фронтальній і горизонтальній площинах.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження було визначено основні варіанти реалізації асиметрії, досліджено еволюцію розвитку дизайну

жіночих блузок за ознакою композиції симетрія-асиметрія, в результаті чого було визначено найбільш розповсюджені варіанти створення асиметрії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пармон Ф.М. Композиция костюма. Одежда, обувь, аксессуары / Ф.М. Пармон. - [2-е изд.]. - М.: Легпромбытиздат. 1997. - 318с.
2. Козлова Т. В. Костюм. Теория художественного проектирования. Москва : МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2005. 380 с.
3. Бердник Т.О. Основы художественного проектирования костюма и эскизной графики : учебн. пособие [для студ. высш. и ср. спец. уч. заведений] / Т.О. Бердник. – Ростов-на Дону: Феникс, 2007. – 319 с.
4. Степучев Р.А. Костюмографика / Р.А. Степучев. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 288 с.
5. Лагода О. М. Художньо-образні особливості костюма в дизайні одягу кінця ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.07. Харків, 2007. 20 с.
6. Колосніченко М. В., Приходько-Кононенко І. О., Остапенко Н. В., Колосніченко О. В. Художньо-композиційне формоутворення корпоративного одягу «Укрзалізниці»:естетичний аспект. *Art and Design*. 2018. № 4. Р. 52–65.
7. Красильникова Г.В. Вибір композиційного рішення одягу з урахуванням психологічних характеристик споживачів на бази використання ЕОМ / Красильникова Г.В., Макаркина А.Д., Блажівський П.В. - Вісник Хмельницького національного університету. — 1998. — №4 — С. 23—25.
8. Акилова З.Т. Моделирование одежды на основе принципа трансформации / З.Т. Акилова, Г.И. Петушкова, А.А. Пацявичюте - М.: Легпромбытиздат, 1993. – 200 с.
9. Петушкова Г.И. Проектирование костюма: Учебник для высш. учеб. заведений / Г.И. Петушкова. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.

**KOLOSNICHENKO Maryna, GOLOVCHANSKA Yevgeniia,
VERSHYNINA Kasteryna, RIABINOVA Iryna**
**APPLICATION OF ASYMMETRY IN DESIGN OF WOMEN'S
BLOUSES**

The use of composition means is an integral part of the design of both the suit as a whole and individual items of clothing. It is determined that symmetry-asymmetry is one of the most important properties of a composition for creating artistic balance of products. Contemporary women's costumes can consist various elements of clothing, among which blouses occupy a prominent place. The evolution of blouse design from the point of view of the use of symmetry-asymmetry during the end of XIX - beginning of XXI centuries is considered in the article.

Key words: compositions, symmetry, asymmetry, design, blouses.